

20.1.02; 3b (המבעה וההבער) → 5a (תחת נתינה ישלם כסף) → 5a

1. אמר שמר אתה בקר וגם לילה אם תבעיו בעיו שבו אתיו: ישעיהו פרק כא פסוק יב
 2. איד נחפשו עשו נבעו מפניו: עובדיה פרק א פסוק ו
 3. פקדה אש המסים מים תבעה אש להודיע שמך לצריך מפניך גוים: ישעיהו פרק סד פסוק א
 4. או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו: שמות פרק כא פסוק לא
 5. ונשיהם לו פאשר זמם לעשות לאחיו ובערת הרע מקרבך: דברים פרק יט פסוק יט
 6. או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם שור תחת השור והמת יהיה לו: שמות פרק כא פסוק לו
 7. אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל: שמות פרק כא פסוק לב
 8. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות פרק כב פסוק ד
 9. בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו: שמות פרק כא פסוק לד

I Interpretation of מבעה

a man, as per v. 1

i reasoning: אדם → שור-non שור must be a שור מבעה, שור includes all components of שור

- counter: אדם is mentioned explicitly in later משנה and our משנה only deals with ממון נזקי ממון
- Answer: that's stated to establish him as permanently מועד
- Therefore: the "לא ראי" clause means:
 - שור, which pays כופר, is unlike אדם who doesn't
 - שור, who pays for 4 categories (medical, wages, shame etc.) is unlike שור, which doesn't

1. note: אדם is included in the rubric of עליך as he has to watch his own body

b שן, as per v. 2

1 reasoning: שן refers to קרן (amended to רגל) and מבעה refers to שן

- then, the "לא ראי" clause means:
 - קרן, doesn't involve הנאה, unlike שן, which does; שן doesn't involve intent to harm, unlike קרן
 - challenge: קרן should be inferred via ק"ו from שן (no aggressive intent)
 - block: could've been similar to damages caused by slaves (masters are exempt)
 - deflection: rule has unique reason –prevent slaves from generating liability for their masters
 - rather, the "לא ראי" clause means:
 - קרן, intent, unlike שן, which doesn't; שן, involves הנאה, unlike קרן, which doesn't
- 2 question: why is רגל omitted?
- Answer: it was included under the rubric of הארץ...כשהזיק
 - Challenge: let it be stated explicitly?
 - Rather: שור (here) refers to רגל
 - The "לא ראי" clause means:
 - רגל has inevitable damage, unlike שן, which doesn't; שן involves הנאה, unlike רגל, which doesn't
- 3 question: why is קרן omitted?
- Answer: it was included under the rubric of הארץ...כשהזיק
 - Challenge: let it be stated explicitly?
 - answer: תנא only includes those אבות נזיקין that are always מועד

c Alternate suggestions – perhaps מבעה means water or fire (v. 3)

i Rejection: cannot mean water (syntax of verse); cannot mean fire as משנה sets מבעה and אש in apposition

II Alternate lists of אבות נזיקין disseminated from בית מדרשו של רבי

a אבות נזיקין 13: ר' אושעיא

i 1-4 – ד' שומרים	ii 5-9 – battery	iii 10-13 – our four
iv note: our תנא only lists ממון נזקי ממון #1-9 are excluded from his list (שמואל); or מבעה (אדם) subsumes #1-9 (רב)		

b אבות נזיקין 24: ר' חייא

i 1-5 – theft	ii נערה בתולה – 6-8	iii 9-11 – intangibles
iv 12-24 – 13 of ר' אושעיא's list		
v note: ר' חייא includes also קנסות (considers עדים זוממים to be קנס as per ר"ע's comment on v. 5; v. 4 supports reading שור as one type of נזק, whether he attacks a person or an animal)		

c Question: what is the purpose of referring to אבות (implying תולדות) for ר' חייא and ר' א"א?

- Answer: to pay from מיטב, inferred from the words ישלם, נתינה, תחת, or כסף (vv. 6-9)